

Nærings- og fiskeridepartementet
0030 OSLO

Sendes elektronisk til postmottak@fad.no

Deres ref:

Oslo, 17. juni 2015
Vår ref: Henrik Renner Fredriksen/ 15-16962

HØRING – ENDRING AV LOV OG FORSKRIFTER OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

1 INNLEDNING

Det vises til departementets høringsbrev av 17. mars 2015 vedrørende ovennevnte.

Hovedorganisasjonen Virke representerer rundt 20 000 virksomheter innen bredden av handel og tjenesteytende næringer. For mange er det offentlige en viktig kunde, og man er således svært opptatt av regelverksutviklingen på området.

Som det fremgår av høringsnotatet gjelder høringen primært implementering av de nye anskaffelsesdirektivene (2014/24 EU, 2014/25 EU og 2014/23 EU). Det dreier seg langt på vei om implementering av totalharmoniseringsdirektiver, noe som reflekteres i vårt svært knappe hørings svar. Vårt kortfattede svar skal også leses som en honnør til departements forslag til implementering.

Enkelte av forslagene – særlig forslaget til ny anskaffelseslov – berører imidlertid også spørsmål som ble behandlet av Forenklingsutvalget i NOU 2014:4. Virke vil kommentere dette særskilt.

2 FORSLAG TIL NY ANSKAFFESESLOV

2.1 Overordnede kommentarer

Virke var representert i Forenklingsutvalget ved advokat Henrik Renner Fredriksen. Fredriksen tilhørte med små unntak flertallet. Som kommunisert i vårt hørings svar til NOU 2014:4, deler Virke flertallets syn på forslag til endringer i formålsbestemmelsen og vurderingen av de såkalte ikke-anskaffelsesfaglige hensyn. Følgelig deler ikke Virke departementets forslag til verken formålsbestemmelse eller forslagene til regulering av lønns- og arbeidsvilkår (§7), miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold (§6) lærlinger (§ 6a).

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO-0255 Oslo

Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tlf: +47 22 54 17 00
Faks: +47 22 56 17 00

E-post
info@virke.no

Bankgiro
6030.05.18543

Org. nr.
970 134 646 MVA

www.virke.no

Virke beklager at departementet ikke følger utvalgflertallets anbefalinger om forenkling på disse områdene. Virke er selvfølgelig opptatt av alle de gode hensyn den foreslåtte regulering er ment å understøtte, men mener, i likhet med flertallet, at reguleringene ikke fremmer formålene på en god måte. Reguleringen har mer form av symbolpolitikk, samtidig som offentlige anskaffelser kompliseres.

Virke tar til etterretning at departementet ikke deler Virkes og Forenklingsutvalgets syn på hva som bør reguleres i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Det er imidlertid en betydelig utfordring at forslagene til ny § 6 om miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold og § 6a om krav til læreplaner fremstår som symbolbestemmelser med betydelige tolkningsutfordringer. Departementets forslag fordrer utarbeidelse av veiledningsmaterieell for at oppdragsgiversiden skal forstå hvordan man stiller gode krav til for eksempel miljø og sosiale forhold.

Virke velger å kommentere forslaget til ny § 6a om lærlingeklausuler særskilt. Virke reagerer også på reguleringen av unntak fra loven. Siden spørsmålet om unntak og plassering også er omtalt i høringsnotatet knyttet til forskriften, har vi av fremstillingsmessige hensyn valgt å kommentere dette under punkt 3.1 nedenfor.

2.1 Særlig om bruk av lærlingeklausul ved offentlige anskaffelser

Kravet til lærlinger ved offentlige anskaffelser har som mål å støtte opp om seriøse leverandører. Virke støtter opp om tiltakene ved bruk av lærlingeklausul der det er målrettet mot bransjer hvor vi vet at mange useriøse aktører opererer, spesielt innenfor bygg- og anleggsbransjen. At synergien av dette stimulerer virksomheter til å ta inn lærlinger som opplever fagbrevet spesielt relevant er positivt.

Virksomheter må oppleve kravet til lærlinger ved offentlige anskaffelser som relevant. Virke støtter derfor departementets forslag om å begrense kravet til kontrakter innenfor definerte bransjer. Vi er samtidig svært skeptiske til å skulle innføre krav til lærlinger på varekontrakter.

Departementets forslag reiser en rekke spørsmål som man særlig bør ha med seg i et fremtidig arbeid med utforming av forskrifter som gis i medhold av den foreslåtte § 6a. Vi tillater oss allerede nå å peke på enkelte utfordringer:

A. Mangel på lærlinger til tross for godkjent lærebedrift

Vi vet at enkelte bransjer har store utfordringer med hensyn til å rekruttere lærlinger, rett og slett fordi det er liten søkning til faget. Hva skjer hvis det for eksempel ikke er mulig å oppdrive lærlinger innenfor aktuelt fag til tross for et en virksomhet er godkjent lærebedrift?

B. Konkurransen fra utenlandske selskaper med godkjent lærlingordning

Det understrekes i høringsnotatet at kravet til lærlinger ikke er begrenset til norske leverandører, men at arbeidet skal utføres i Norge. Det betyr at det ikke bare er den norske lærlingordningen, men også utenlandske leverandører som er lærebedrifter i hjemlandet og vil bruke lærlinger i arbeidet med utførelse av kontrakten, vil kvalifisere til å vinne kontrakter hvor lærlingeklausulen brukes. Og omvendt – utenlandske leverandører

kan bli godkjent som lærebedrift i Norge når de utfører arbeid i Norge. Vi vet at det bygges ut lærlingordninger i mange europeiske land. Hva hvis det er enklere å få tak i lærlinger fra andre land? Vil dette utkonkurrere norske lærlinger?

C. Hva vil det si å være knyttet til en lærlingordning?

Hva vil det si å være knyttet til en lærlingordning? Kravet oppgis med at lærlingen deltar i arbeidet, utførelse av arbeidet. Hvilke deler av verdiskapingsprosessen rundt utføring av arbeidet vil her inkluderes? Holder det med å ha en lærling på kontoret der fakturering og beregninger gjøres eller må en stå ute på byggeplassen? Dette kompliseres ytterligere når det foreslås å vurdere bruk av lærlingklausuler for varekontrakter. Hvis dette skal fungere må ordningen etter Virkes syn kun bli implementert der lærlinger er en så stor del av bedriftens ansattgruppe, at det faktisk og praktisk vil fungere på den måten.

D. Behov for lærlinger

Det heter i foreslåtte § 6a at "Kravet skal gjelde i bransjer og geografiske områder hvor departementet i forskrift har definert at det er særlig behov for læreplasser." Det er imidlertid ikke tilstrekkelig at det er behov for læreplasser i bransjen. Det må i tillegg være slik at det er behov for lærlinger i den aktuelle bransjen.

3 FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER

3.1 Alminnelige bestemmelser (del I)

Virke er enig i at endringen i §§ 1-2 og 1-3 om virkeområde er fornuftig og bedre i tråd med direktivets artikkel 13.

Når det gjelder reguleringen av unntak, mener Virke at det er et utslag av uheldig og feilaktig regelverksteknikk å skulle regulere inn unntak fra lov i en forskrift. Vi vil derfor anbefale at man i stedet følger forslagene til Forenklingsutvalget, som nettopp har foreslått at unntak fra loven fremgår av loven selv. Dersom man allikevel velger å operere med unntak fra loven i selve forskriften, bør det vel i det minste fremgå av loven at det kan gjøres unntak fra lovens virkeområde i forskriften.

Vi registrerer at det foreslås inntatt at oppdragsgiver plikter å angi både eventuelle standardvilkår og spesielle kontraktsvilkår i konkurransegrunnlaget eller kunngjøringen. Virke støtter dette, idet det bidrar til økt gjennomsiktighet og forutberegnelighet. Det er av avgjørende betydning for leverandørsiden at man får anledning til å kalkulere inn kontraktsrisikoen i eget tilbud. Samtidig er det lov å håpe at oppdragsgiversiden etter hvert ser at ubalanse i kontrakt vil gjenspeiles i økte priser, slik at man over tid vil oppleve at oppdragsgiversiden ser nytten av å bruke balanserte (standard)kontrakter.

3.2 Anskaffelser under EØS-terskelverdien (del II)

Idet forenklingsutvalget har foreslått nye nasjonale anskaffelsesregler inneholder høringsnotatet naturlig nok ikke forslag til ny del II. Unntatt dette er forslaget til § 6-x om reserverte kontrakter for visse særlige tjenester, som nevnte utvalg overlot til departementet å ta stilling til. Virke registrerer at man har foreslått inntatt en slik bestemmelse. Vi kan vanskelig se at bestemmelsen vil være særlig aktuell, og

reguleringen bidrar neppe med annet enn ytterligere oppblåsing at et allerede massivt regelverk. Rene forenklingshensyn tilsier således at bestemmelsen strykes. På den annen side er det et poeng å utnytte den fleksibiliteten som direktivet gir, slik at vi under tvil støtter forslaget til § 6-x.

3.3 Anskaffelser over EØS-terskelverdien (del III)

Virke har ingen merknader til forslag til ny regulering av anskaffelser over EØS-terskelverdien. Vi opplever gjennomgående at de vurderinger som er gjort av departementet med tanke på implementering av direktivet fremstår som fornuftige. Vi mener videre at departementets forslag til struktur og rekkefølge er hensiktsmessig.

4 FORSLAG TIL NY FORSYNINGSFORSKRIFT

Virke har ingen merknader til forslaget til ny forsyningsforskrift.

5 FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM TILDELING AV KONSESJONSKONTRAKTER

Virke mener det er fornuftig å innføre den foreslåtte terskelverdi på kr. 6 000 000,-. For øvrig har vi ingen merknader til forslaget til ny forskrift om tildeling av konsesjonskontrakter.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Jarle Hammerstad
Direktør for næringspolitikk

Henrik Renner Fredriksen
Advokat MNA